Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 6 | **Poznań, dnia 15 marca 1938** | **ROK 17**

Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**
ul. Rzeczypospolitej nr. 1 — Telefon nr. 25-95

O kapitale zagranicznym ze spokojem.

Trzy są podstawowe czynniki produkcji: człowiek, ziemia z bogactwami naturalnymi i kapitał. Powiązanie w należytych proporcjach tych trzech czynników stwarza warunki, w których odbywać się może praca produkcyjna, wprowadzająca zasadnicze zmiany w zakresie dochodu i majątku społecznego.

Niemożność zachowania równowagi między powyższymi czynnikami powoduje bezczynność i bezużyteczność znacznej części tkwiącej w nich energii.

My w Polsce posiadamy ogrom niewykorzystanej pracy ludzkiej, obliczanej na kilka milionów par rąk. Oczywiście cyfra zarejestrowanych bezrobotnych nie daje o tym stanie żadnego wyobrażenia. Również i bogactwa naturalne Polski nie są w pełni wykorzystane, ani, co ważniejsze, nie są w zupełności zbadane. Stałe niedomagania naszej sytuacji gospodarczej związane są natomiast z brakiem kapitałów.

Anemia kapitału inwestycyjnego i obrotowego istniejącego przemysłu, potrzeba kapitałów na inwestycje publiczne, na urbanizację, na dozbrojenie, na oświatę, na podniesienie gospodarcze zacofanych okręgów — to są wycinki rzeczywistości polskiej.

Czy winę ponoszą tu jakieś wady naszego rynku kapitałowego, zły system rozdziału, czy olbrzymich rozmiarów tezauryzacja? Nie. Można zapewne niejedno w naszej działalności kredytowej poprawić, ale jasnym jest, że nasze własne siły kredytowe nie są w stanie zaspokoić naszych potrzeb. Co więcej — kapitalizacja wewnętrzna, dokonująca się z naszego skromnego dochodu społecznego, nie jest również w stanie zaspokoić bieżących potrzeb, związanych choćby z naszym prawie pół milionowym rocznym przyrostem naturalnym.

To też, czy się to komu podoba, czy nie, problem kapitałów zagranicznych w Polsce jest i będzie aktualnym.

Jeżeli zaś należy ten problem traktować jako fakt nieodłączny od naszej aktualnej rzeczywistości gospodarczej, to dobrze będzie podchodzić do tego zagadnienia, możliwie od strony gospodarczej, bez nadmiernych uproszczeń i uogólnień, oraz bez zbytniego zacietrzewienia.

Żeby zrozumieć gospodarcze podstawy międzynarodowego ruchu kapitałów, trzeba zdać sobie sprawę z tego, że wzajemny układ wspomnianych na wstępie czynników produkcji, przedstawia się w niektórych krajach zgoła odmiennie niż w Polsce.

Tak jak my posiadamy nadmiar rąk do pracy, co powoduje emigrację ludzką, tak szereg przeinwestowanych i nasyconych kapitałem krajów, posiada nadmiar kapitału, niezaangażowanego w produkcji, co również wpływa na skłonność tego kapitału do emigracji.

Między dochodem, jaki może kapitał odrzucić w kraju zainwestowanym, a dochodem tegoż kapitału w kraju pozbawionym dostatecznej ilości kapitałów — istnie znaczna różnica.

Ta różnica jest punktem wyjścia ruchu kapitałów i podstawą, z której wyniknąć mogą obustronne korzyści kontrahentów: dającego i przyjmującego kapitał.

Udział kapitałów zagranicznych w życiu gospodarczym Polski jest niewątpliwie bardzo znaczny. Nie starając się wskazać na wszystkie formy ich udziałów i wpływów, co dałoby się zrobić tylko szacunkowo, wystarczy przytoczyć kilka danych o spółkach akcyjnych (Mały Rocznik Stat. z r. 1937, dane za rok 1935). Około 35% krajowych spółek akcyjnych posiada kapitały zagraniczne, stanowiące 67% ogółu ich kapitałów.

Są to przeważnie spółki poważne, jak świadczy o tym fakt, że te udziały stanowiły równocześnie 44,2% kapitału wszystkich krajowych spółek akcyjnych.

Ponadto działa na terenie Polski pewna ilość spółek akcyjnych zagranicznych. O ich roli i rozmiarach da nam wyobrażenie następujące zestawienie:

krajowych spółek było 1118 o kapitale 3880 mil. (w tem kapitału zagr. 1714,5 mil.),

zagran. spółek było 46 o kapitale 301 mil.

Najsilniejsze wpływy posiada kapitał obcy w hutnictwie i górnictwie, szczególnie naftowym, a dalej w ubezpieczeniach, przemyśle chemicznym i elektrotechnicznym.

Długi przedsiębiorstw polskich wobec zagranicy były również znaczne i wynosiły w r. 1934 (Chełstowski: Zagadnienie obcych kapitałów) 2267 mil. zł. Kilka tych cyfr wskazuje jasno, jak dalecy jesteśmy od rzeczywistości, kiedy rozpoznajemy obcy kapitał tylko po wywieszce firmowej i kiedy upajamy się możliwością szybkiej likwidacji tego zagadnienia w Polsce.

Niejedne stwierdzono grzechy obcego kapitału w Polsce, niejedne również i zasługi, ale nazbyt mało stale jeszcze mówi się o pewnych zasadach, na podstawie których dałoby się ułożyć, korzystne i pożyteczne współżycie obcych kapitałów z polskim organizmem gospodarczym. A właśnie to jest rzeczą najważniejszą, bo ani nie można zamykać oczu na istniejący stan, ani też nikt myślący gospodarczymi kategoriami nie będzie mógł zaprzeczyć, że kapitały są w Polsce potrzebne i mogą spełniać swe zadania z korzyścią dla kraju. Żeby tak było kapitały muszą spełniać szereg warunków natury politycznej i gospodarczej.

Państwo w pierwszym rzędzie powołane jest do baczenia, by kapitały obce nie miały na oku celów politycznych, ograniczenia samodzielności państwa, względnie wywarcia wpływu na jego politykę.

Ruch kapitałów nie powinien schodzić ze swej podstawy ekonomicznej. Cena kredytu posiada podstawowe znaczenie dla państwa dłużniczego. Cena (procenty i inne korzyści obcego kapitału) ta ustalić się powinna na najniższym poziomie, w zależności tak od istniejącej potrzeby kapitału u dłużnika, istniejącego nadmiaru u wierzyciela, jak wreszcie od możliwości wyszukania innego kontrahenta przez każdą ze stron.

Państwa dłużnicze nie powinny pozwolić dać się traktować jako teren eksploatacji przez obcy kapitał.

Dziedzina, w którą zainwestuje się obcy kapitał, nie jest obojętną. Najmniej pożądanym jest naogół udział kapitałów obcych w gałęziach produkcji monopolistycznej, najbardziej wskazanym natomiast w dziedzinach stwarzających znaczny dochód społeczny i możliwości rentownego eksportu.

Bardzo niepożądanym objawem obserwowanym w działalności obcego kapitału jest dążność do zamknięcia rynku produkcyjnego, do zapewnienia sobie wyłączności wytwarzania przez uniemożliwienie, lub utrudnianie powstawania nowych, krajowych, przedsiębiorstw konkurencyjnych. Tendencje tego rodzaju powinny być łamane, tak przez właściwą interwencję państwa, jak i przez same inne przedsiębiorstwa.

Od kapitału zagranicznego raz zainwestowanego należy wymagać pewnej stałości i konsekwencji w podjętej pracy, a niekorzystną jest zmienność i płochliwość.

Tym ostatnim cechom przeciwdziała obecnie dość skutecznie reglamentacja dewizowa.

Jeżeli te i szereg dalszych, bardziej szczegółowych warunków będzie zachowanych, to praca kapitału zagranicznego może się rozwijać z korzyścią dla kraju dłużniczego.

Wykorzystanie bogactw naturalnych kraju, zatrudnienie bezrobotnych, podniesienie gospodarcze kraju i podniesienie stopy życiowej mieszkańców, może stać się w pewnych warunkach jego zasługą.

Niewątpliwie też rola, jaką kapitał obcy w kraju dłużniczym odgrywa, maleć będzie musiała równolegle z rozwojem gospodarczym tego kraju.

Dokonywać się będzie nie tylko przez obniżkę procentowego stosunku ze wzrostem ogółu kapitałów, nie-tylko przez wycofywanie się ewentualnie obcych kapitałów, ale też i przez „nostryfikację", przez polszczenie tych kapitałów.

Zanim ta ewolucja przymierze na sile, zanim udział obcego kapitału przestanie być dla nas kwestią tak żywotną, pożyteczne jest badanie tych zagadnień, usuwanie tajemnicy stąd, gdzie zagrażać ona może polskim interesom, pożądana i potrzebna jest wreszcie w pewnych wypadkach ingerencja tak władz, jak sfer gospodarczych, czy wreszcie społeczeństwa.

Natomiast skrajna ksenofobia kapitałowa, nie operująca rzeczowymi argumentami, a posługująca się upraszczaniem zagadnień, nie jest ani pożądana, ani gospodarcza uzasadniona. (R. Ł.).

O wynalazczości polskiej.

Pod względem wynalazczości Polska zajmuje jedno z dalszych miejsc wśród państw europejskich. Podczas gdy np. w Anglii w r. 1936 udzielono 17,819 patentów, Francji 16,700, Niemczech 16,750, u nas tylko 1,791. Trzeba przy tym zaznaczyć, że niejednokrotnie wynalazków polskich nie stosuje przemysł krajowy, lecz zagranica, ponieważ wynalazca, nie znajdując nabywcy w kraju, odstępuje patent obcym. Niedawno na przykład wynaleziono u nas nowy i dogodny sposób ochronnego powlekania żelaza cynkiem. Z licencji jednak wynosi korzyści przemysł amerykański, gdy tymczasem fabryki polskie stosują nadal dawne mało ekonomiczne sposoby. Wysoki poziom wynalazczości zagranicą wytłumaczyć można sprawną organizacją wysiłków. Nieraz bowiem bywa, że wynalazca z braku środków nie może zrealizować swego wynalazku. Przemysł zagraniczny natomiast utrzymuje kosztowne warsztaty doświadczalne i ułatwia realizację pomysłów nawet bez większych wysiłków ze strony wynalazcy. Nawet w Rosji sowieckiej, o ile nam wiadomo, powstały instytuty doświadczalne i każdy, jeżeli tylko pomysł jest wartościowy, może liczyć na pomoc.

Od pewnego czasu daje się zauważyć i u nas znaczniejszy ruch w kierunku tworzenia lepszych niż dotychczasowe warunków wynalazczości. Polskie Stowarzyszenie Popierania Wynalazków rozwija skutecznie działalność organizacyjną starając się o pomoc instytucyj państwowych, wojskowych, komunalnych i przemysłu. Następnie projektowany na rok bieżący zjazd wynalazców polskich i mająca wkrótce nastąpić zmiana ustawy patentowej będą miały niewątpliwie duże znaczenie dla tej sprawy. Wreszcie, a to jest obecnie najaktualniejsze, tegoroczne Targi Poznańskie przynoszą niemałe ułatwienia dla wynalazców jeśli chodzi o realizację wynalazków. W ramach Targów Poznańskich odbędzie się bowiem wystawa wynalazków, a premiowane wynalazki przesłane zostaną na koszt Targów na Międzynarodową Wystawę Wynalazków do Paryża, gdzie przyznawane są nagrody w sumie do kilkudziesięciu tysięcy złotych, przy czym wystawcom przysługuje sześciomiesięczna ochrona patentowa ich prac. Organizacja wystawy samej znajduje się w rękach Związku Fabrykantów, zaś ocenę i kwalifikację wynalazków przeprowadzają fachowcy z różnych dziedzin przemysłu, np. z kolejnictwa, gazownictwa, budownictwa, przedstawiciele wojska, rzecznicy patentowi, fabrykanci i różni przedsiębiorcy. Powinno to stanowić zachętę dla tych wszystkich, którzy dotąd swych wynalazków nie ujawnili przypuszczając, że nie znajdą nabywcy i dla tych także, którzy odłożyli realizację ustępując przed trudnościami.

Termin zgłoszeń eksponatów na Targi Poznańskie upływa z dniem 16 kwietnia 1938 r. a wszelkich informacji udzielają dział wynalazków w Dyrekcji Targów, Związek Fabrykantów i rzecznicy patentowi.

Praktyki wakacyjne.

Sprawa praktyk wakacyjnych słuchaczów szkół wyższych w roku bieżącym jest załatwiona przez władze administracyjne podobnie,. jak to miało miejsce w roku poprzednim. W związku z powyższym należy przypomnieć co następuje:

1. Nie istnieją żadne przepisy prawne zmuszające zakłady przemysłowe do przyjmowania praktykantów. Natomiast dobrze zrozumiany interes przemysłu nakazuje zapewnienie jak największej liczbie słuchaczów i absolwentów szkół technicznych odbycie praktyk w przedsiębiorstwach przemysłowych odpowiednich dla obranego przez nich zawodu.

Z tych przyczyn uprzejmie prosimy WPanów o zapewnienie w roku bieżącym możliwie dużej liczbie osób odbycia wakacyjnej praktyki przemysłowej. Zwrócić przy tym uwagę należy, iż rozwijający się ruch inwestycyjny w przemyśle wymaga jednoczesnego wyszkolenia kadr personelu technicznego, którego brak lub też niedostateczne obycie z ruchem fabrycznym może się stać przeszkodą w dalszym rozwoju tego ruchu.

2. Nadal działa zarządzenie Pana Prezesa Rady Ministrów Nr. 3 z dn. 8 lutego 1937 r. Jak wiadomo, zarządzenie to dotyczy wyłącznie praktyk wakacyjnych słuchaczów i absolwentów szkół akademickich, a nie dotyczy szkół średnich.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu w wykonaniu powyżej wspomnianego okólnika i w porozumieniu z Ministerstwem Oświaty wydało na rok bieżący zalecenia do wszystkich wojewodów ustalających tryb postępowania przy zgłaszaniu i obsadzie praktyk wakacyjnych. We wskazaniach tych rozszerzono akcję poza ramy zakreślone przez Pana Prezesa Rady Ministrów, obejmując również i praktyki słuchaczów średnich szkół technicznych.

Szczegółowe instrukcje postępowania przy zgłaszaniu praktyk, naogół nieodbiegające od trybu usta-

lonego w roku zeszłym, otrzymują zainteresowane zakłady przemysłowe od kompetentnych władz wojewódzkich.

5. Przypomnieć należy, że każde przedsiębiorstwo zgodnie z akcją Min. Przem. i Handlu przyjąć może na praktykę również upatrzone z góry osoby (własnych praktykantów) w ramach zgłoszonego władzom wojewódzkim kontyngentu praktyk. W tym celu na druczkach zgłoszeniowych należy podać imię i nazwisko oraz uczelnię (wydział) w jakiej upatrzony praktykant studiuje.

6. Wynagrodzenie za pracę praktykanta (jeżeli praktyka nie jest bezpłatna) — mogą być i bezpłatne praktyki — ustalane jest przez zakład pracy, zazwyczaj w pewnej analogii do płac pracowników stałych. Wynagrodzenie to wypłacane być powinno do rąk praktykanta i odbiór przez niego kwitowany.

7. Ponieważ obok Ministerstwa Przemysłu i Handlu akcję zbiórki praktyk, prowadzą również i inne resorty, należy dla uniknięcia nieporozumień i przesyłania kilku praktykantów na jedno miejsce na kartach zgłoszeń praktyk w rubryce „uwagi" wyraźnie zaznaczyć, że praktyka jest oddana do rozporządzenia innemu urzędowi np. górniczemu.

8. Przy Województwie Poznańskim utworzoną została „komisja rejonowa przysposobienia gospodarczego" w skład której wszedł również delegat Związku Fabrykantów.

Do zadań Komisji w pierwszym rzędzie należeć będzie inicjatywa i koordynacja wszystkich posunięć związanych z zagadnieniem praktyk wakacyjnych.

Wszelkich bliższych informacyj w tych sprawach prosimy zasięgać w Związku Fabrykantów, lub w Komisji Przysposobienia Gospodarczego przy Województwie.

Wre praca i... z doskonałymi wynikami.

Ciągły stukot tłuczonych kamieni odbijający się o uszy jadącego drogą, grupy robotników zajęte odnawianiem rowów i regulowaniem szos, liczne wozy z piaskiem dążące ze żwirem — oto obrazy, które uderzają podróżującego po powiecie krotoszyńskim. Co robotnicy — to do niedawna bezrobotni, którzy obecnie — dzięki pomocy miejscowego Powiatowego Komitetu Obywatelskiego do Walki z Bezrobociem — otrzymali zatrudnienie. Z pracy są zadowolone obie strony, t. j. i robotnicy i kierownictwo prac.

Robotnicy — głównie dlatego — że otrzymują za pracę swą gotówkę, a nie żywność, za pieniądze mogą sobie kupić to, co im jest potrzebne.

Kierownictwo prac podzieliło bezrobotnych na cztery grupy, w zależności od ilości osób, jaką ma na utrzymaniu żywiciel rodziny. Ci, którzy mają liczne rodziny, pracują 4—5 dni w tygodniu; bezrobotni ze średnimi rodzinami 3—4 dni, z małymi rodzinami 3 dni, a samotni 2 dni.

Praca trwa dziennie 6 godzin; bezrobotni otrzymują za sześciogodzinną pracę 2,— zł. Nie jest to specjalnie dużo, jednakże wszyscy są zadowoleni, że chociaż taki mają dochód.

A jakie są wyniki tej pracy, o tym świadczy najlepiej stan dróg w powiecie, czystość ulic w miasteczkach i odwodnione — przy pomocy rowów, wykonanych przez bezrobotnych — pola.

Skarb. - Finanse

Termin wygaśnięcia ulg podatkowych już bliski.

Z dniem 31 marca r. b. wygasają ulgi, przyznane dla zaległości podatkowych rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 15 kwietnia 1935 r. Wskutek tego odroczone na podstawie tego rozporządzenia do dn. 31 marca r. b. zaległości, stają się po tym dniu wymagalne i w razie niezapłacenia ich do terminu powyższego, będą ściągane w drodze przymusowej.

Z chwilą wygaśnięcia odroczenia, wygasa również prawo płacenia odroczonych zaległości bez odsetek, z bonifikatą, sięgającą obecnie 50% wpłaconej sumy. Bonifikatę tę stosuje się w ten sposób, że każdą wpłatę, dokonaną do dn. 31 marca r. b. włącznie na poczet odroczonych zaległości, zalicza się na te zaległości w wysokości 150%, a więc kto np. wpłaci 200 zł, ma zaliczone na pokrycie zaległości 300 zł. Wpłaty z taką bonifikatą można dokonywać nie tylko gotówką, lecz również obligacjami Pożyczki Narodowej i Pożyczki Konwersyjnej z r. 1924.

Po dn. 31 marca r. b. omawiane zaległości nie będą korzystały z żadnych bonifikat, a ponadto przy ich regulowaniu będą pobierane odsetki od dn. 1 kwietnia 1934 r. Kto więc np. ma odroczone na podstawie omawianego rozporządzenia do dn. 31 marca r. b. zaległości w łącznej sumie 1.200 zł, może te zaległości w terminie do dnia 31 marca pokryć bez odsetek wpłatą 800 zł (gotówką, bądź też obligacjami Pożyczki Narodowej lub Pożyczki Konwersyjnej). Po dn. 31 marca r. b. na uregulowanie tej zaległości będzie musiał wpłacić już 1.632 zł (1.200 zł zaległości plus 36% odsetek za cztery lata), a więc przeszło dwa razy tyle.

Udowodnienie obrotów podlegających scalonemu podatkowi przemysłowemu.

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło okólnikiem z dnia 15 lutego 1938 r. L. D. V. 3439/4/38, iż — poza metodą przewidzianą w okólniku z dn. 25. VII. 1935 r. L. D. V. 18692/4/35 — Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 21 — w przedsiębiorstwach sprzedaży prowadzących księgi handlowe, obroty wynikające ze sprzedaży towarów objętych scalonym podatkiem przemysłowym mogą być udowodnione również specjalnymi wykazami, przedstawionymi, łącznie z zeznaniami dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu, a zawierającymi ilość i wartość: remanentu początkowego (na początek okresu podatkowego), zakupów całorocznych (na podstawie faktur i rachunków zakupu), i remanentu końcowego (na koniec okresu podatkowego), towarów podlegających scalonemu podatkowi przemysłowemu. Wartość sprzedanych towarów, podlegających scalonemu podatkowi przemysłowemu, należy ustalić według przeciętnych rocznych cen sprzedaży, wynikających dla poszczególnych towarów z prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych danego przedsiębiorstwa.

Za obrót ilościowy ze sprzedaży towarów, objętych scalonym podatkiem przemysłowym, należy uważać

różnice pomiędzy ilością całorocznych zakupów wraz z remanentem początkowym, a ilością remanentu końcowego.

Powyższy sposób ustalania obrotów ze sprzedaży towarów objętych scalonym podatkiem przemysłowym ma — zgodnie z powyższym zarządzeniem Ministerstwa Skarbu — zastosowanie nie tylko do wymiarów podatku przemysłowego, od obrotu, poczynając od roku podatkowego 1937, lecz również do nieprawomocnych wymiarów tego podatku za lata ubiegłe, jeżeli zainteresowane przedsiębiorstwa handlowe bądź w postępowaniu wymiarowym, bądź też odwoławczym złożyły lub złożą władzom skarbowym w analogiczny sposób sporządzone wykazy (obliczenia).

Należy nadmienić, że pierwsza metoda udowadniania obrotów, podlegających scalonemu podatkowi przemysłowemu od obrotu, przewidziana w wymienionym wyżej okólniku, z dn. 25. VII 1935 r. okazała się w praktyce dla wielu przedsiębiorstw handlowych zbyt uciążliwą. Polega ona na tym, iż w przedsiębiorstwach sprzedaży, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, obroty ze sprzedaży artykułów objętych scalonym podatkiem przemysłowym, winny być wyodrębnione w księgach, a odnośne zapisy odpowiednio udokumentowane. (np. specjalnymi kasowymi bloczkami sprzedaży, dziennymi wykazami poszczególnych utargów, rachunkami, korespondencją itp.).

Ulgi w opłatach od pojazdów mechanicznych.

Rada Ministrów uchwaliła rozporządzenie w sprawie ulg w opłatach od pojazdów mechanicznych na Państwowy Fundusz Drogowy.

Powyższym rozporządzeniem obniżone zostały opłaty w sposób następujący:

1) dla pojazdów mechanicznych ciężarowych i traktorów (ciągników), zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 grudnia 1936 r. do 20 zł rocznie od pojazdu o ciężarze własnym do 2.000 kg. i do 50 zł od pojazdu o ciężarze ponad 2.000 kg. — na lat 5 od dnia pierwszej rejestracji pojazdu.

2) dla przyczepek do pojazdów mechanicznych ciężarowych i traktorów — do 20 zł rocznie od każdej przyczepki.

Specjalne ulgi przyznano też dorożkom samochodowym.

Przy stosowaniu powyższych ulg część roku budżetowego liczy się za cały rok, przy czym ulgi stosuje się za cały rok, ulgi stosuje się jedynie do pojazdów mechanicznych, których silniki poruszane są materiałami pędnymi, podlegającymi opłatom na Państwowy Fundusz Drogowy.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r.

Ofiary na pomoc zimową zwolnione są od podatku dochodowego.

W latach 1931 i 1933 Ministerstwo Skarbu wydało okólniki polegające podległym mu władzom, aby przy ustalaniu dochodu podatkowego dla osób prawnych potrącały z podstaw wymiaru podatku dochodowego wszelkiego rodzaju wydatki i świadczenia, poniesione przez te osoby na cele walki z bezrobociem, względnie na cele pomocy bezrobotnym.

Jeżeli chodzi o pozostałych płatników podatku dochodowego, prowadzących księgi handlowe, Ministerstwo Skarbu upoważniło Izby Skarbowe do umarzania im podatku, przypadającego od świadczeń na rzecz zwalczania bezrobocia.

Wobec licznych wątpliwości podnoszonych w kwestii, czy ofiary na akcję pomocy zimowej można podciągnąć pod postanowienia powyższych okólników — Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że okólniki powyższe nie zostały dotychczas uchylone, a więc nadal obowiązują i postanowienia ich stosuje się również do akcji pomocy zimowej. (Pismo Ministerstwa Skarbu do Związku Izb z dn. 17. I. 1938 r. Nr. D. V. 25061/2/37).

Wypuszczenie trzeciej serii 4%-owej państwowej renty złotej.

Z dniem 1 lutego r. b. wypuszczona została III seria 4%-owej państwowej renty złotej na łączną sumę imienną 50 milionów złotych w obligacjach na okaziciela po 10.000 złotych w złocie każda obligacja.

Reszta zostanie spłacona do dnia 1 lutego 1938 r. drogą dwukrotnego, poczynając od 1 sierpnia r. b., umarzania części obligacyj, wylosowanych w tym celu podług planu umorzenia. Odsetki stałe od renty w wysokości 4% płatne są półrocznie z dołu w dniach 1 lutego i 1 sierpnia.

Cenę sprzedażną obligacyj ustalono na zł 100 za 100 zł w złocie wartości imiennej. Obligacje renty mają wszelkie prawa papierów pupilarnych.

Pojęcie przestępstwa skarbowego.

Przez przestępstwa skarbowe rozumieć należy wszystkie czyny występne, polegające na uszczupleniu, nieuiszczeniu lub obejściu przepisów, zabezpieczających uiszczenie wszelkich świadczeń, przypadających na rzecz skarbu lub związków terytorialnych samorządowych z tytułu podatków, opłat celnych, danin, monopolów państwowych i opłat stemplowych, jak również na naruszeniu przepisów skarbowych o zakazie przywozu i wywozu. Przestępstwami skarbowymi są, zatem w systemie polskiego prawa skarbowego w szczególności wszystkie czyny występne, przewidziane w ustawie karnej skarbowej, (oraz w szeregu dalszych ustaw i rozporządzeń).

Przestępstwa obłożone karą porządkową są również przestępstwami skarbowemi. (14. I. 1933 Uchwała całej Izby Karnej 137/32).

Pojęcie kontroli skarbowej.

„Kontrolą skarbową“ nie jest li tylko kontrola celna, lecz wszelka ingerencja państwowa, zmierzająca do przestrzegania obowiązujących przepisów, wydanych w interesie Skarbu Państwa. Przywóz z W. M. Gdańska na obszar Rzplitej towarów zagranicznego pochodzenia, co do których istnieje zakaz przywozu, ulega karze. (11. IX 1932 — 4 K 804/32).

Sprawy socjalne.

Zasady obliczania składek od wypadków i chorób.

Rozporządzeniem Min. Opieki Społecznej wprowadzono nowe zasady obliczania wysokości **składek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnianiu i chorób zawodowych.** (Dz. Ust. Nr. 12, poz. 83).

Załącznik do powyższego rozporządzenia podaje **podział zakładów pracy na grupy i podgrupy,** dla których będą odrębnie wyznaczane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysokość składek i to w skali

procentowej (od zarobku) i na okres 3 lat. Grupa IV obejmuje przemysł metalowy i maszynowy, V — chemiczny, VI — mineralny, VII — włókienniczy, VIII — papierniczy i poligraficzny, IX — garbarski, X — drzewny, XI — spożywczy, XII — odzieżowy i galanteryjny, XIII — budowalny.

Zasadą przy ustalaniu wysokości ma być pokrywanie przez każdą z grup kosztów wypadków we własnym zakresie. Poszczególne zakłady, w obrębie grup i podgrup zostaną podzielone na rodzaje i zaliczone do rozmaitych kategcrji niebezpieczeństwa. W każdej kategorii niebezpieczeństwa będzie istniała **rozpiętość wysokości składek** (25 % w dół i w górę od przeciętnej) określonych przez poszczególne klasy niebezpieczeństwa.

Jako **okoliczności zmniejszające niebezpieczeństwo**, a zatem uzasadniające przydzielenie zakładu pracy do mniej obciążonej klasy niebezpieczeństwa, rozporządzenie wymienia:

1) prowadzenie systematycznej i uznanej przez Z. U. S. akcji zapobiegania wypadkom,

2) stosowanie urządzeń ochronnych ponad wymagania przepisów,

3) zatrudnianie ponad 50% prac. maszynowych przy maszynach o indywidualnym napędzie elektrycznym,

4) wielki zakres prac biurowych poza głównym zakładem pracy,

5) wzorowe zabudowania, urządzenia i drogi w przedsiębiorstwie,

6) przestronność pomieszczeń roboczych.

Przeciwnie działają takie **okoliczności**, jak: nieprzestrzeganie przepisów, brak urządzeń ochronnych, wadliwe oświetlenie, przewietrzanie, złe utrzymanie pomieszczeń roboczych i zakładu pracy, ciasnota, brak organizacji pomocy w wypadkach, brak indywidualnych środków ochrony (okulary, rękawice, obuwie itp.), zatrudnianie niefachowych sił przy pracach, wymagających specjalnych kwalifikacyj, a wreszcie stosowanie generatora gazowego dla silnika na gaz ssany, ustawionego w pomieszczeniu razem z silnikiem, lub w sąsiednim.

Dla ustalenia powyższych danych Z. U. S. może przeprowadzić potrzebne badania w przedsiębiorstwie.

Schemat klas i kategoryj niebezpieczeństwa, zamieszczony w 2 załączniku do rozp. przedstawia się następująco:

Kategoria niebezpieczeństwa	Klasy niebezpieczeństwa		
	najniższa	średnia	najwyższa
I	3	4	5
II	6	8	10
III	9	12	15
IV	12	16	20
V	15	20	25
VI	18	24	30
VII	24	32	40
VIII	30	40	50
IX	36	48	60
X	45	60	75
XI	54	72	90
XII	66	88	110
XIII	78	104	130

Wysokość składki procentowej (od zarobku), otrzyma się mnożąc właściwą klasę niebezpieczeństwa przez jednostkę taryfową — 0,06.

Rozporządzeniem nie są objęte dodatki, przewidziane w art. 221 ust (2) ustawy o ubezpieczeniu społecznym.

Zgłoszenia, uiszczanie składek i kontrola czynności pracodawców w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Dz. Ust. Nr. 12 przynosi pod poz. 84, rozp. Min. Opieki Społ. w sprawie zmiany rozp. z 28. XII. 1933 o sposobie dokonywania zgłoszeń w zakresie ubezpieczeń społecznych, uiszczaniu składek i kontroli czynności pracodawców. Rozporządzenie to pozostaje w związku z rozporządzeniem o zasadach obliczania wysokości składek za ubezpieczenie od wypadków, w zatrudnieniu i chorób zawodowych, o czym podajemy oddzielnie. W szczególności składki należne za ubezpieczenia przypadają do zapłaty w poszczególnych miesiącach kalendarzowych, za te tygodnie kalendarzowe, które zakończyły się w odpowiednim miesiącu kalendarzowym, przy czym za ostatni dzień tygodnia przyjmuje się sobotę. Za ubezpieczenie pracowników umysłowych przypadają do zapłaty w poszczególnych miesiącach kalendarzowych składki należne za odpowiedni miesiąc kalendarzowy. Jeżeli na skutek zmiany rozkładu składek w ubezpieczeniu od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych zakład pracy podlega ponownemu zaliczeniu do kategorii klasy niebezpieczeństwa, składkę za to ubezpieczenie opłaca się — do czasu dokonania nowego zaliczenia — według stawki procentowej, ustalonej na poprzedni okres trzyletni. Każdorazowo w związku z wejściem w życie rozkładu składek w ubezpieczeniu od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych Ubezpieczalnia obowiązana jest wydać na 3-letni okres obowiązywania tego rozkładu orzeczenie o ponownym zaliczeniu zakładu pracy do kategorii lub klasy niebezpieczeństwa. Tego rodzaju obowiązek zachodzi, jeżeli dany rodzaj zakładu pracy został w porównaniu z poprzednim okresem 3-letnim odmiennie określony, lub zaliczony do innej kategorii lub klasy niebezpieczeńśntwa, jak również, jeżeli pracodawca w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie rozkładu składek zgłosi wniosek o zmianę zaliczenia zakładu pracy do kategorii lub klasy niebezpieczeństwa. W innych przypadkach poza wyżej wymienionymi Ubezpieczalnia może wydać z urzędu orzeczenie o podobnym zaliczeniu zakładu pracy do kategorii lub klasy niebezpieczeństwa, jednak nie później, niż w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie rozkładu składek. Ponowne zaliczenie zakładu pracy do kategorii lub klasy niebezpieczeństwa obowiązuje od początku okresu, na który ustalono rozkład składek. W pewnych wypadkach jednak orzeczenie to obowiązuje od dnia 1 następnego miesiąca, chyba, że zakład pracy ma według tego orzeczenia wpłacać niższą składkę procentową od dotychczasowej; w tym przypadku orzeczenie obowiązuje od dnia wejścia w życie rozkładu składek. Orzeczenie, zmieniające zaliczenie zakładu pracy do kategorii lub klasy niebezpieczeństwa z powodu wyjścia na jaw — już po dokonaniu zaliczenia — istotnych okoliczności, mających wpływ na to zaliczenie obowiązuje od dnia, w którym Ubezpieczalnia dowiedziała się o tych okolicznościach. W przypadku jednak, gdy pracodawca wprowadzi w błąd Ubezpieczalnię przez nieujawnienie kwestionariuszy, w opisie zakładu pracy istotnych okoliczności, mających wpływ na zaliczenie zakładu pracy do właściwej kategorii lub klasy niebezpieczeństwa, orzeczenie zmieniające zaliczenie zakładu pracy obowiązywać będzie do dnia powstania tych okoliczności. Orzeczenie o zaliczeniu zakładu pracy z powodu zmiany w rodzaju lub sposobie produkcji, obowiązuje od dnia, w którym ta zmiana nastąpiła.

Kurs papierów wartościowych wobec Ubezpieczalni.

Ostatnio Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił kursy papierów wartościowych, przyjmowanych na spłatę zaległych składek ubezpieczeniowych. W odniesieniu do okresu przed 1 stycznia 1936 kursy papierów przedstawiają się jak następuje: 4 i pół proc. wewnętrzna pożyczka państwowa — kurs 72, 5 proc. poż. Konwersyjna z 1924 — 75, 4 proc. poż. Konsolidacyjna — 69, 7 proc. L. Z. B. G. K. II — VII em. — 93, 8 proc. L. Z. B. G. K. I em. zł/zł z 1924 — 100, 7 proc. obligacje kom. B. G. K. II — III em. — 93, 8 proc. obl. kom. B. G. K. I em. zł/zł z 1924 — 100, 7 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego — 93, 8 proc. L. Z. Państw. Banku Rolnego — 100, 4 i pół proc. L. Z. z Tow. Kredytowego w Warszawie V em. — 66, 4 proc. L. Z. z Konw. Pozn. Ziem. Kred. — 58, 4 i pół proc. L. Z. z Pozn. Ziem. Kred. seria K — 66, 4 i pół proc. L. Z. z Pozn. Ziem. Kred. seria L — 66, 5 proc. L. Z. Tow. Kredytowe m. st. Warszawy stare — 75, 5 proc. (dawniej 8 proc.) L. Z. z Tow. Kredytowe m. st. Warszawy z 1933 — 75. Powyższe kursy papierów procentowych ustalone zostały przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na okres od 1 do 31 marca 1938 r. Kurs dla 3 proc. premiowej poż. Inwestycyjnej ma być ustalany na okresy 10-dniowe. Na pierwszą dekadę marca 1938 powyższy kurs został ustalony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na zł 85.

Wysokość składek emerytalnych i na zabezpieczenie na wypadek bezrobocia.

Powyższą sprawą zajmowaliśmy się kilkakrotnie w „Życiu", a ponadto Związek Fabrykantów wydał w tej sprawie osobny okólnik.

Zniżkowa wysokość składek, ustalona w dekrecie Prez. R. P. z stycznia 1936 wygasła z końcem 1937 r. Jednakże Rada Min. jeszcze w 1937 r. uchwaliła obniżkę tę nadal utrzymać i złożyła odpowiedni projekt ustawy w Sejmie.

Tymczasem Z. U. S. wykorzystując brak formalnego załatwienia sprawy, przystąpił w styczniu 1938 r. do pobierania wyższych składek, ogłaszając jednocześnie komunikat prasowy, zajmujący zupełnie odmienne stanowisko niż Rada Ministrów.

Fakty te doprowadziły do głośnej dyskusji w Sejmie i do ustąpienia dyrektora Z. U. S. p. Lgockiego.

Ostatecznie za czas od 1. I. 1938 — do 31. III 1938 mają być pobierane składki wyższe (z r. 1935), a obniżka ma obowiązywać w czasie 1. IV. 1938 — 1. IV. 1939 r.

Pouczająca historia...

Odsetki od zaległości w składkach ubezpieczeniowych.

Ustawa z 18 marca 1935 mówi o pobieraniu odsetek od zaległości w podatkach państwowych i innych daninach publicznych oraz w składkach i opłatach na rzecz prawno-publicznych instytucyj ubezpieczeń (Dz. Ust., poz. 88 z 1936 r.).

Art 5, ust. 2 ustala odsetki ulgowe w wysokości 0,5% miesięcznie w razie odroczenia płatności lub rozłożenia zaległości na raty.

Szereg Ubezpieczalni Społecznych, interpretując dowolnie ten przepis, przyznaje takie odsetki dopiero od chwili wydania przez Ubezpieczalnię decyzji co do odroczenia lub rozłożenia zaległości, podczas gdy takie obniżone odsetki winny przysługiwać już od powstania zaległości. Tak też wykonują tenże sam przepis Urzędy Skarbowe w odniesieniu do zaległości w podatkach.

Związek Fabrykantów zwrócił się w powyższej sprawie do Z. U. S. z prośbą o wydanie odpowiedniego pouczenia dla Ubezpieczalni.

Handel zagraniczny.

Zasady wymiany polsko-francuskiej ustalone na drugi kwartał 1938 r.

Komisja Mięszana Polsko - Francuska, przewidziana w traktacie handlowym z 22 maja 1937 r., odbyła swą trzecią sesję w Warszawie od 21 lutego do 4 marca 1938 r.

Komisja ustaliła zasady wymiany pomiędzy obu krajami na 2-gi kwartał 1938 r. i w szczególności określiła cyfry kontyngentów przyznanych dla przywozu francuskiego do Polski.

Protokół obrad podpisany został 4 marca r. b. w Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Równocześnie Komisja przygotowała tekst układu turystycznego, który pozwoli polskim podróżnym uzyskać dewizy potrzebne na wyjazd do Francji.

Tekst układu został już parafowany i będzie niezwłocznie przedłożony do zatwierdzenia przez władze kompetentne, celem szybkiego podpisania.

Przedłużenie układu kontyngentowego polsko-gdańskiego.

W dniu 26 lutego rb. został przedłużony termin obowiązującego układu polsko - gdańskiego w sprawie udziału W. Miasta Gdańskiego w polskich kontyngentach przywozowych z terminem ważności umowy na rok tj. do dnia 1 września 1939 r. Zaznaczyć tu należy, że moc ostatnio zawartej umowy w tej sprawie wygasa w dniu 31 sierpnia 1938r.

Poza tym umowa ustala, że przedstawiciele sfer gospodarczych Polski i Gdańska mają uzgodnić między sobą nieskontyngentowane udziały importowe Gdańska, celem ich modyfikacji i dopasowania do zmieniających się warunków w zakresie zapotrzebowania ludności gdańskiej oraz handlu gdańskiego, który, jak wiadomo, jako handel, osiadły w porcie polskiego obszaru celnego, jest traktowany pod każdym względem narówni z Gdynią i odgrywa w polskim imporcie duże znaczenie. W nowej umowie nie wprowadzono żadnych istotnych zmian.

Transport.

Ulgi dla przesyłek importowanych i tranzytowanych w taryfie PKP.

Na zasadzie umów handlowych Polska przyznała dla przesyłek towarów z niektórych państw europejskich prawo korzystania z najniższych opłat przewozowych przy imporcie do Polski tych towarów oraz przy ich tranzycie przez Polskę. Do państw tych z dniem 5 lutego r. b. zostały zaliczone: Austria, Czechosłowacja, Jugosławia, Węgry, Bułgaria, Włochy, Dania, Estonia, Finlandia, Holandia, Portugalia i Szwecja.

Omawiany przywilej taryfowy polega na tym, że dla przesyłek towarów z powyższych państw przy imporcie do Polski przewoźne oblicza się według taryfy

specjalnej wewnętrznej dopiero od stacji, włączonej do obszaru ważności tej taryfy i leżącej na drodze przewozu, natomiast za odcinek drogi od punktu granicznego wejściowego lub od portu wejściowego do stacji, włączonej do wymienionej taryfy — stosuje się opłaty klasy taryfowej zasadniczej.

Przejęcie towaru przez Kolej.

Jeszcze przed zawarciem umowy o przewóz towaru koleją, może nastąpić i to zależnie od okoliczności, nawet w sposób dorozumiany, przejęcie przez kolej w przechowanie towaru, przeznaczonego do przewozu. (19. V. 37 C. I. RW. 1022/33).

Umowa o skład jest kontraktem realnym, gdyż przychodzi do skutku przez oddanie i objęcie rzeczy pod dozór w celu jej przechowania. Skoro w danym wypadku nastąpiło zaplombowanie przez organy kolejowe załadowanego przez powódkę wagonu, oznaczenie go kartkami, jako przeznaczonego do zważenia, oraz przesunięcia wagonu z toru, na którym odbywało się jego załadowanie, to wszystkich tych czynności nie można, wobec praktyki uczciwego obrotu, tłumaczyć inaczej jak tylko jako wzięcie załadowanego przez powódkę wagonu pod dozór.

Wyjaśnienie warunków c i f.

Teza z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22. IV. 1937 r. C. I. 1716/36.

„Zastosowanie „c. i. f." (francuskie „c. a. f.") oznacza, że kupujący nie ponosi kosztów przewozu i ubezpieczenia, gdyż sprzedawca zobowiązuje się dostarczyć na pokład statku dla przewozu do miejsca przeznaczenia określony towar in genere, za cenę ryczałtową, w której prócz ceny towaru mieści się koszt ubezpienia i przewozu aż do portu końcowego".

Targi i Wystawy.

Błędy polityki komunikacyjnej.

W lecie rb. odbędzie się w Łodzi zjazd wynalazców polskich. Wiemy również, iż na tegorocznych Targach Poznańskich (pierwszy tydzień maja rb.) dział wynalazków polskich będzie obficie reprezentowany. Czyż nie byłoby rzeczą naturalną, by wspomniany zjazd zamiast w Łodzi odbył się w okresie Targów Poznańskich w Poznaniu?

Nie dowiadywaliśmy się, dlaczego tej myśli nie zrealizowano. Natomiast wiemy, iż uczestnicy zjazdu łódzkiego korzystać będą z wyższych zniżek kolejowych, niż by one wynosiły, gdyby analogiczny zjazd odbył się w okresie Targów Międzynarodowych w Poznaniu. Paradoks? — Tak, ale uzasadniony sztywnymi przepisami taryfy zniżek kolejowych.

Kierownictwo instytucyj targowych zabiega o przyznanie przynajmniej takich ulg dla rzemieślników i kupców, pragnących zwiedzić targi, z jakich korzystają uczestnicy zjazdów sportowych. Wychowanie fizyczne nie ucierpi nic na podniesieniu się kultury gospodarczej.

Nadkontyngenty dla Targów Poznańskich.

Czynniki rządowe zdecydowały się przyznać tegorocznym Targom Poznańskim nadkontyngenty pozwoleń przywozu. Decyzja ta posiada ogromne znaczenie dla rozwoju Międzynarodowych Targów w Poznaniu, stwarza bowiem zarówno dla wystawców zagranicznych jak i dla kupiectwa polskiego dodatkowy, b. cenny motyw uczestniczenia w poznańskiej imprezie targowej. Wiadomość o przyznaniu Targom Poznańńskim nadkontyngentów spowodowała znaczny napływ zgłoszeń firm zagranicznych, pragnących wziąć udział w tegorocznych Targach Poznańskich.

22-gie Targi Szwajcarskie w Bazylei od dnia 26. III. do 5. IV. 1938 r.

Tegoroczne, XXII. Targi Szwajcarskie rozwiną swoją dotychczasową działalność od 26 marca do 5 kwietnia i zasługują na zwrócenie na nie uwagi. Poza dotychczas wystawianemi 21 grupami przeróżnych branż i gałęzi przemysłu szwajcarskiego — są w przygotowaniu jeszcze liczne eksponaty specjalne. Zwłaszcza bogato wyposażony będzie przemysł zegarmistrzowski, poza tym korzystniej jak dotychczas będzie przedstawiał się dział maszyn dla produkcji narzędzi. Wyjątkowo ciekawe dla zagranicy będą działy branży elektrotechnicznej, aparatów gazowych, artykułów gospodarstwa domowego, poza tym grupa włókiennicza z pięknym salonem mód.

Przyznano daleko idące zniżki kolejowe: na polskich kolejach, na niemieckich, na austriackich, czechosłowackich i szwajcarskich — (25—50%).

Legitymacje na Targi tzw. „Messeausweis" będzie wydawać Poselstwo Szwajcarskie w Warszawie, ulica Smolna 25.

Z życia Związku

Zebranie Sekcji Przem. Świeczkarskiego.

Walne zebranie sekcji odbyło się w lokalu Związku dnia 8 marca br. W czasie zebrania dyr. Łyczywek zapoznał zebranych z pracami Związku, a w szczególności ze sprawą wagi świec, ze sprawami normalizacyjnymi itd. P. Prez. Drewniak zdał sprawozdanie z konferencyj, przeprowadzonych w Tow. Handl. Przem. Naft. i w Centroświecy.

Sekcja powzięła m. in. następującą uchwałę:

Od 1. VII. 1938 r. aż do wejścia w życie projektowanej ustawy o normalizacji opakowania i wagi świec, wszystkie fabryki należące do Sekcji Przemysłu Świeczkarskiego przy Związku Fabrykantów w Poznaniu obowiązane są wypuszczać na rynek paczki świec jedynie o wadze:

400 gr, 450 gr i 500 gramów brutto za netto.

Uchwałę tę powzięto w szczególności w interesie konsumenta, który dotychczas nabywał w handlu paczki świec o niejednolitej i na paczce nie określonej wadze.

Na koniec przeprowadzono wybory przewodniczącego Sekcji. Zebrani jednogłośnie wybrali dotychczasowego przewodniczącego p. Drewniaka. Nowy przewodniczący, dziękując za wybór, wyraził równocześnie uznanie i podziękowanie dyr. Związku, za wszechstronną pracę i obronę interesów przemysłu świeczkarskiego.

Wydawnictwa.

Dr. Ignacy Rosenblüth. — Zarys polskiego prawa pracy. Warszawa 1937. Skład główny Księgarnia Powszechna.

Prawo pracy jest jedną z dziedzin szczególnie trudnych do zorientowania się, nawet dla prawników. Wśród bardzo licznych, zmiennych i stosunkowo szybko dezaktualizujących się przepisów potrzeba umiejętnego przewodnika.

Przewodnikiem takim jest książka dr Rosenblütha. W krótkim encyklopedycznym, ale przejrzystym ujęciu, zapoznaje autor czytelnika z zasadniczymi pojęciami z dziedziny prawa pracy, a dalej z prawem pracy materialnym, ustrojowym i formalnym, omawiając m. in. takie sprawy, jak: umowne prawo pracy, układy

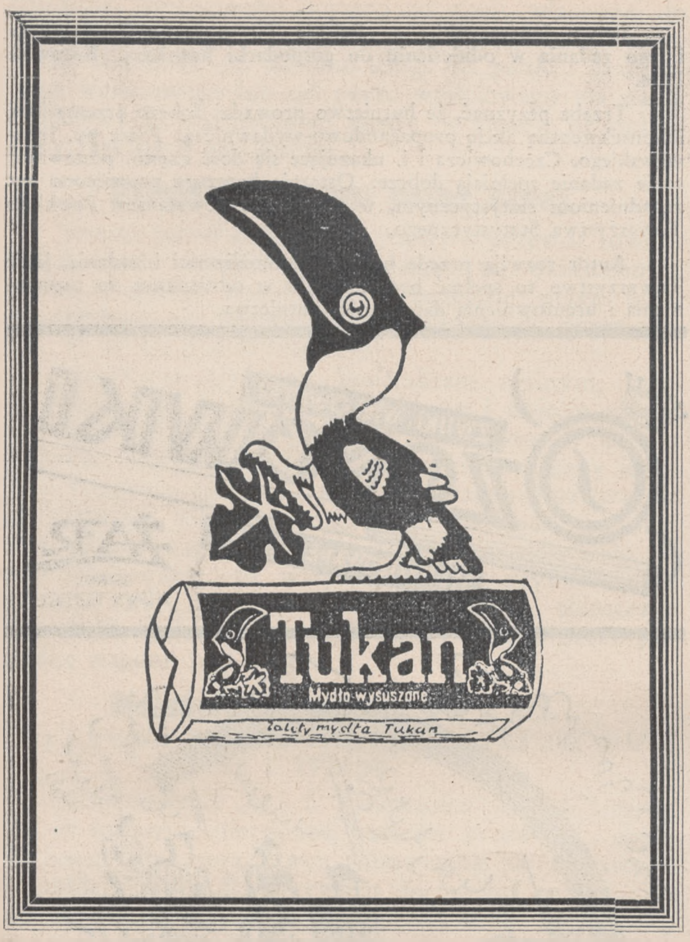
zbiorowe, umowę o naukę, prawo pracy ochronne, inspekcję pracy, sądy pracy, związki zawodowe i zatargi zbiorowe.

Metoda opracowania jest dogodna: na tle szerszego ustawodawstwa ogólnego (cywilnego) wskazuje autor na zakres ustaw szczególnych, zapoznaje z zasadami prawa pracy, omawia systematycznie, choć krótko, poszczególne instytucje tego prawa i w sposób naogół wyczerpujący wskazuje na jego źródła. Ten sposób ujęcia daje też omawianej książce znacznie większą trwałość, niż mogło by to mieć miejsce z suchymi tekstami ustawowymi. Niewątpliwie „Zarys" nie da odpowiedzi na wiele praktycznych spornych zagadnień, ale czas, zużyty na jego przeczytanie, wróci się bardzo szybko przez łatwiejszą i trafniejszą orientację w obowiązujących przepisach. (r.)

Janusz Ignaszewski. — Polskie Towarzystwo Statystyczne i jego zadania w odniesieniu do gospodarki hutniczej. Katowice 1938.

Trzeba przyznać, że hutnictwo prowadzi dobrze przemyślaną i konsekwentną akcję propagandowo-wydawniczą. Prace pp. Ignaszewskiego, Czechowicza i i. ukazujące się dość często, postawione sobie zadanie spełniają dobrze. Ostatnia broszura poświęcona jest zagadnieniom statystycznym, w związku z powstaniem Polskiego Towarzystwa Statystycznego.

Autor rozwija przede wszystkim możliwości i zadania, jakie Towarzystwo to spełnić będzie mogło w odniesieniu do usprawnienia i urentownienia działalności hutnictwa.

ERBEDONT

Czekolady, cukry i kakao

Sp. Akc.

„GOPLANA"

w Poznaniu

słyną ze swej dobroci i dostępnych cen!

Cegielnia Parowa

WITASZYCE

stacja, poczta i telegr.: Witaszyce

dostarcza na dogodnych warunkach:

dachówki (karpiówki), dreny od „1½ do 9", cegłę maszynową, tonówkę, dziurawkę, sufitówkę i kominówkę

Produkcja łączna 12.000.000 r.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna, Spółka z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2 a.
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.